

Graderingskommitténs svar på frågor om dangraderingar

I sin motion till Svenska Aikidoförbundets stämma 2019 hade Riai Aikido Dojo nio frågeställningar. Motionen avslogs av stämman men den signalerade ett behov av information om sådant som ligger inom graderingskommitténs arbetsområden. Därför har vi beslutat oss för att besvara frågorna så gott vi kan utifrån våra kunskaper.

Såsom kommittén har förstått det föranleddes Riais motion allraminst delvis av kommitténs förslag till justering av graderingsreglerna – specifikt att framgent en av examinatoreorna skulle vara kommittéledamot, om inte en gästande shihan med Hombu Dojos och kommitténs tillstånd att gradera i Sverige medverkade. Förslaget till justering drog kommittén visserligen tillbaka före stämman, men eftersom det förekommer implicit i motionen och dess frågeställningar kommenteras också det perspektivet där det är relevant.

Dessa frågeställningar önskande Riai få belysta och utreda:

1 Sammanställning av statistiskt underlag för graderingar över tid.

Det är oklart vad Riai önskar statistiskt belyst, men antalet dangraderingar fördelat på grader och kön redovisas varje år i Aikidoförbundets verksamhetsberättelse. I den senaste verksamhetsberättelsen visades siffrorna för samtliga år från 2009 till 2018. Se bilden i slutet på detta dokument. Observera att uppgiften om medlemstal gäller hela förbundet medan dangraderna enbart gäller Aikikai.

Det är också genom graderingsregistret möjligt att extrahera fördelningen på exempelvis ålder, klubbtilhörighet, med mera. Dock är det mycket tveksamt om graderingsregistret kan offentliggöras genom publicering på förbundets hemsida, beroende på EU:s lagstiftning GDPR, som starkt begränsar publicerandet av personuppgifter.

Graderingsregistret innehöll per den 9 mars 2019 totalt 1198 personer, av

vilka många sedan länge lämnat aikidon. När det skapades i augusti 1991 innehöll det 127 dangraderade. 55 personer som saknar födelseår i registret räknas till den äldsta åldersgruppen i statistiken nedan, eftersom det i de allra flesta fallen rör sig om graderingar från 1990-talet eller tidigare, genomförda av Tomita då han alltså examinerade Aikikaigrader.

Nedan är en sammanställning av åldersgrupper på de olika dangraderna, eftersom detta saknas i verksamhetsberättelsernas statistik.

Dangraderade fördelade på grad och åldersgrupp (9 mars 2019)

<i>Dan</i>	<i>-1949</i>	<i>1950-t</i>	<i>1960-t</i>	<i>1970-t</i>	<i>1980-t</i>	<i>1990-t</i>	<i>2000-t</i>	<i>Total</i>
7	5	3	1					9
6	8	15	9	2				34
5	9	16	19	17				61
4	9	22	20	21	7			79
3	7	21	35	48	12	2		125
2	29	42	73	88	34	9		275
1	78	80	145	206	80	25	1	615
<i>Alla dan</i>	<i>145</i>	<i>199</i>	<i>302</i>	<i>382</i>	<i>133</i>	<i>36</i>	<i>1</i>	<i>1198</i>

Föga förvånande stiger medelåldern med dangraderna. Att det är jämförelsevis få med 7 dan beror framför allt på att minimitiden för den graden är så mycket som tolv år. Till 6 dan är minimitiden sex år och till 5 dan fem år.

Det finns även åldersgränser för vissa grader. För 1 dan är det 15 år, för 4 dan 22, för 6 dan 33 år, för 7 dan 45 år, samt för 8 dan 60 år. Normalt är det i Sverige sällan som dessa åldersgränser har någon praktisk betydelse.

Graderingsregistret har en majoritet av de födda på 1960- och 1970-talet. Det är även markant på 1 och 2 dan, fast dessa grader rimligen går att nå i yngre åldrar. Till stor del beror detta på att registret samlar alla dangraderade, även de som sedan länge lämnat aikidon. Men stor roll spelar det faktum att aikidon de senaste decennierna har haft svårt att locka tonåringar och unga vuxna. Det är något som i viss mån gäller alla budoarter, liksom många andra idrotter.

Dock måste det sägas att det låga antalet dangraderade födda 1990 och framåt är alarmerande. 90-talisterna är ju redan i tjugoåren. Av de 28 som erhöll 1 dan 2018 är blott tre födda från och med 1990-talet.

2 Omvärldsanalys – hur ser former för gradering ut i andra länder: en eller flera organisationer?

Hombu Dojo

Inom Aikikai sker dangradering blott med Hombu Dojos godkännande, varför en omvärldsanalys måste börja med de alternativ Hombu erbjuder. Det är i grunden två: dangradering via shihan med tillstånd från Hombu att gradera i organisationen i fråga, eller via graderingskommitté. Sistnämnda medges enbart organisationer med Hombu Recognition.

Hombus hemsida har en lista på samtliga organisationer med Hombu Recognition: aikikai.or.jp/eng/about/organization.html

Reglerna för en graderingskommitté finns i Aikikais Internationella regelverk, som går att hitta på deras hemsida (aikikai.or.jp/eng/about/revise.html). Där specificeras en "person in charge" som ytterst ansvarar för dangraderingarna kommittén genomför. Denna person ska vara minst 4 dan, och hur högt kommittén kan gradera avgörs av denna persons grad (artikel 9). För högre grader finns möjligheter att anhålla om ("request") att Hombu godkänner graden.

Samma skillnad mellan egen gradering och anhållan finns även för de högre rekommendationsgraderna – alltså 5 dan och upp. Person in charge kan rekommendera till graden under den egna, därutöver ska anhållan om rekommendation göras till Hombu.

Det finns mer att säga om Hombus krav och förväntningar på en graderingskommitté i en organisation med Hombu Recognition, men det riskerar att bli för mångordigt här. Kommittén står gärna till tjänst med svar på specifika frågor i ämnet.

En shihan kan dangradera även i organisationer utan Hombu Recognition, men det kräver vid varje tillfälle en på förhand ingiven ansökan om att gradera som delegat ("delegation") för Hombu. Detta görs även av svenska shihan när de graderar utomlands, likaså av utländsk inbjuden shihan som graderar i Sverige med Hombus och graderingskommitténs godkännande. I många år har Shishiya graderat i enlighet med detta i Sverige.

Varken Hombu eller IAF (International Aikido Federation) medger att dangradering utanför en shihans egen organisation sker utan tillstånd av både Hombu och värdorganisationen. Det är inskrivet i IAF:s stadgar (aikido-international.org/iaf-about/statutes), artikel 5.3.2. På denna punkt har Hombu på sistone blivit alltmer bestämda, så att de kan kräva signering av graderingskommittén även när en inbjuden shihan graderar.

IAF kräver även i sina stadgar att en person som vill dangraderas utomlands ska ha sin hemorganisations tillstånd (artikel 5.1.2), om inte personen har bosatt sig i det andra landet eller om det är på Hombu efter en tids träning där.

Det har förekommit att en shihan låtit egna seniorelever genomföra dangraderingar och sedan själv signerat dem. Detta gäller speciellt internationellt verkande seniora shihan (Osenseis direkta elever). Men det har varit helt och hållet på deras egna villkor, och Hombu har betraktat dem som personligen ansvariga.

Hombu använder termen "dispatched shihan" för de japanska instruktörer som flyttade till olika länder för att utveckla aikidon där. De har alltså en särställning i kraft av sitt åtagande och de många år de har verkat i respektive land. De finns listade på Hombus hemsida (aikikai.or.jp/eng/about/instructors.html). Idag är de 16 men har varit betydligt fler. I Sverige räknades Ichimura till dem innan han 1986 återvände till Japan. Han var även i Hombus ögon ansvarig för Finland, Danmark och Island, men ej Norge.

Hombu syns medvetet vara på väg bort från modellen med "dispatched shihan", för att i stället favorisera graderingskommittéer.

Organisationer med Hombu Recognition

En gästande shihan, eller en inom organisationen verkande sådan, kan sköta dangraderingarna även för dem med Hombu Recognition, i synnerhet när det finns en tradition eller denna shihan är av digniteten direkt elev till Osensei, men Hombu strävar allt tydligare efter lösningen med graderingskommitté, ibland kallad teknisk kommitté.

Till skillnad från medlemskap i IAF kan Hombu Recognition beviljas flera olika organisationer i ett land, och har så gjorts. Det är faktiskt sällsynt att länder har blott en nationell organisation för sin aikido, som i Sverige. I de länder där det finns flera aikidoorganisationer brukar den som är medlem i IAF ha ett slags prioritet i Hombus ögon, men Hombu ombesörjer noga att alla organisationer med Recognition kan dangradera fortlöpande.

Det är ändå en ambition hos både IAF och Hombu att nationella organisationer ska omfatta så stor del av landets aikido som möjligt. De ser allra helst att all aikido med Aikikais graderingssystem i ett land är i samma organisation. Detta har IAF länge haft på sitt program, medan Hombu har haft det i tilltagande grad i synnerhet de senaste decennierna. Dock är det i många länder långt kvar innan detta infrias.

Den svenska aikidon har Hombu Recognition sedan långt före förbundet

bildades och aikidon endast var en sektion i Svenska Budoförbundet. Vi hör till de nationella organisationer som har så många års relation med Hombu att vi hade Recognition innan regelverket för detta hade skapats (Kapitel 5, Additional Rules, 1). Man skulle på svenska säga att vi har det av hävd.

Det finns fler nationella förbund runt om i världen som har samma hävd, men det är långt ifrån alla med Hombu Recognition. För dem som ansöker om Recognition finns en lång rad krav på bland annat demokratisk struktur med stadgar, samt sakuppgifter om omfattning, antal dangraderade, med mera.

Även de som redan har Hombu Recognition förväntas självklart att uppfylla Hombus internationella regelverk men vi har från början Hombus förtroende, vilket många gånger har visat sig. Ändå var det så att när Ichimura återvände till Japan behövde våra representanter i ett möte på Hombu 1988 diskutera situationen för att vi framgent skulle tillåtas ha dangraderingar.

Det är vårt bestämda intryck att Hombus regelverk och övervakning av att det följs primärt är för att försäkra sig om kvaliteten på dangraderingarna. En lika viktig aspekt för Hombu är att Aikikaigraderingar ska genomföras utan inflytande från andra graderingsystem.

I övrigt ger Hombu ganska stora friheter, så länge formalia uppfylls och ordningen är betryggande, samt kvaliteten säkrad.

I andra länder

Det är vårt intryck att organisationer med Hombu Recognition ordnar sina dangraderingar i mesta möjliga mån efter Hombus regelverk och söker samförstånd med Hombu i dessa frågor. Sålunda har de en tillsatt kommitté där den högst graderade utgör "person in charge" och signerar alla grader. Dangraderingar genomförs uteslutande med kommittéledamöter som examinatorer, oftast under ledning av "person in charge". Pappersexercisen visavi Hombu går också genom denna kommitté.

Här följer några exempel på hur det ser ut i andra länder. Urvalet är enbart sådana med Hombu Recognition och graderingskommitté (eller motsvarande), i stället för "dispatched shihan", eftersom deras situation är jämförbar med Sverige.

Norges Aikidoförbund (aikido.no) är den enda organisationen i Norge med Hombu Recognition. Deras graderingar handläggs av en teknisk kommitté, reglerat i stadgarna (aikido.no/organisasjoner/norges-aikidoforbund/statutter/) artikel 8 och 9. Kommittén leds av en senior utövare, som sedan många år är Bjørn Eirik Olsen, 7

dan shihan (aikido.no/organisasjoner/norges-aikidoforbund/teknisk-kommite/).

Graderingar (såväl kyu som dan) arrangeras av förbundet men kan också ske på klubbläger om en ledamot av kommittén närvarar, eller klubbens högst graderade har delegerats graderingsmyndighet av kommittén (artikel 9.5). Sistnämnda gäller dock enbart lägre kyugrader (artikel 10.5). De som önskar dangradera sig måste ansöka om detta hos tekniska kommittén, via en blankett som har vissa likheter med den svenska

(aikido.no/media/documents/Norges_Aikidoforbund_S%C3%B8knadsskjema_v1_4.pdf).

Till stor skillnad från Sverige uppmanar det norska förbundet sina klubbar att arrangera läger med ledamöter i tekniska kommittén, för att befrämja "den aikidotekniska standarden". Arvoden för detta är fastställda och förbundet bidrar med stöd för sådana läger (aikido.no/organisasjoner/norges-aikidoforbund/teknisk-kommite/).

Finska Aikidoförbundet (aikidoliitto.fi) har också en teknisk kommitté som handlägger dangraderingarna, ledd av en ordförande vald av kommittén (aikidoliitto.fi/graduointi/tekninen-valiokunta/). Ledamöterna ska vara minst 5 dan, ordföranden (idag Kristiina Manderbacka) minst 6 dan. Vid dangraderingar ska minst två ledamöter vara examinerare, och en av dem leda graderingen. Bara ledamöter i tekniska kommittén tillåts examinera för dangrader.

En årlig plan för dangraderingar upprättas (aikidoliitto.fi/graduointi/dan-graduointihakemus/) och de som vill graderas ansöker på nätet om detta. Sökande till 1 och 2 dan måste ha bevistat särskilda dan-träningsläger, som arrangeras av förbundet. Dessa är uppemot sex om året. Utöver detta kan klubbar ansöka om att hålla läger med dangraderingar (aikidoliitto.fi/graduointi/tasoleiri-ja-dan-graduointihakemus/), varvid resekostnader för kommittéledamöter som utför dangraderingen täcks av förbundet.

Årligen hålls ett tiotal dangraderingar, som fastställs av tekniska kommittén och förbundsstyrelsen (aikidoliitto.fi/graduointi/ohjeet-dan-graduointien-jarjestamisesta/).

Danska Aikidoförbundet (aikidoforbund.dk) bilades 2005 vid en sammanslagning av klubbarna som följt Saito och de som följt Nishio. Detta enande av dansk aikido gjorde starkt intryck på både Hombu och IAF. De har en teknisk kommitté tillsatt av förbundsstyrelsen, där representanter för båda

aikidotraditionerna ingår. Dangraderingar genomförs dock separat i de olika grupperingarna, som är fristående underavdelningar till förbundet. Det är för att säkra sina särarter. Nishiogruppen går under namnet Danish Aikikai (danishaikikai.dk/) och Saitogruppen Takemusu Aikido Danmark (bricksite.com/takemusudk).

Saitogruppen har en graderingskommitté där Keith Olen Barger är graderingskoordinator (bricksite.com/takemusudk/tad). Graderingar (både kyu och dan) ordnas såväl centralt som lokalt i klubbarna, alltid med minst två kommittéledamöter närvarande. Därutöver medverkar klubbens ledare (dojo cho) vid graderingen om den sker lokalt (bricksite.com/takemusudk/om-gradueringer). Kommitténs kostnader täcks av klubben. Normalt leds examinatorena av den med högst grad, alternativt av klubbledaren om så överenskomms. Klubbledaren förväntas dock förhålla sig neutralt till beslutsprocessen. Blanketterna signeras av graderingskommitténs representant, varefter de sänds till Danska Aikidoförbundet för granskning och vidarebefordran till Hombu.

Nishiogruppen verkar inte ha en utsedd graderingskommitté, utan koncentrerar dangraderingar till sina större läger (danishaikikai.dk/pensum), där utländska höggraderade medverkar. Huvudsakligen sker dangraderingarna vid det årliga lägret med Arisue, där han leder examinationerna. De som examineras får själva sätta ihop ett program, som ska utgå från kraven på de olika dangraderna. Sammalunda utförde Nishio sina dangraderingar. Vid bedömning använder de hans sexgradiga skala på diverse bedömningsgrunder (docs.wixstatic.com/ugd/b21a4a_235d346c841d413a9a3f090c633aff0e.pdf). De verkar även, såsom Nishio, endast examinera till och med 3 dan, varefter det är rekommendationsgrader. I övrigt följer man Danska Aikidoförbundets ordning.

Frankrike har två dominerande aikidoorganisationer – FFAB, Fédération française d'aïkido et de budo (ffabaikido.fr/), där Tamura var den främsta läraren, samt FFAAA, Fédération Française d'Aïkido, Aïkibudo et Affinitaires (aikido.com.fr/), som t.ex. Christian Tissier och Frack Noel tillhör. Sistnämnda är medlem i IAF. Dangraderingarna sköts dock sedan 1995 på begäran av den franska regeringen genom en paraplyorganisation som båda dessa förbund tillhör: UFA, Union des fédérations d'Aïkido. Endast genom UFA kan nationella grader delas ut, vilket också det är ett statligt krav.

Examinatorer vid dessa dangraderingar är en speciell kommitté (Commission Spécialisée des Dans et des Grades Équivalents, CSDGE) som utgör en blandning av

ledamöter i de respektive organisationernas tekniska kommittéer, i avsikt att åstadkomma en allmängiltig bedömning. Förutom de tekniska färdigheterna krävs också att den som examineras har deltagit i minst tre större läger arrangerade av någon av de två bakomliggande organisationerna (aikido.com.fr/grades/grades-dan/) under det senaste året.

Den stora majoriteten av aikidoutövare i FFAAA nöjer sig med de nationella graderna, som är utan kostnad. De som önskar Aikikaigrad kan meddela det vid sin nationella gradering – och betala kostnaden som därtill hör. Det är ingen särskild ordning eller examination för Aikikaigrader, men man måste först ha godkänts för den nationella graden.

Polska Aikidoförbundet (aikido.org.pl/) har en svensk anknytning i sin begynnelse, så tillvida att Ichimura hade ett visst ansvar över aikidons utveckling i Polen på 1970-talet. Sedermera besöktes landet av Kanetsuka och andra shihan. Det finns idag flera aikidoorganisationer i Polen, men detta är den med medlemskap i IAF.

Dangraderingar hanteras av en permanent examinationsgrupp som utses av förbundets tekniska kommitté vart tredje år (aikido.org.pl/egzaminy-dan-w-pfa/). För 1 dan krävs tre från denna grupp alternativt en medlem i tekniska kommittén, vid 2 dan måste de vara minst 5 dan samt en representant för komittén med minst 6 dan, vid 3 dan ska det vara två ledamöter från kommittén och vid 4 dan tre. Utländsk shihan kan godkännas att ersätta en kommittéledamot vid gradering. Examinatorerna har rätt till reseersättning men inget arvode.

Högst graderade i organisationen är idag 6 dan, varav ingen är shihan.

Australiska Aikikai (aikido.org.au) leddes av "dispatched shihan" Sugano fram till dennes död 2010. Hans principer för instruktion och gradering följs fortfarande, fastän en del formalia har behövt ändras. De som ska graderas ska ha sin instruktörs skriftliga rekommendation, både för kyu och dan. Graderingar sker huvudsakligen på nationell eller territoriell nivå, ej blott i en dojo (aikido.org.au/grading-instructions). Examinatorerna vid kyugradering utses av en "area representative".

Dangraderingar sker vid nationella sommar- och vinterläger, som hålls i januari respektive juli. Deltagande på några sådan läger krävs för att dangradera, likaså rekommendation av någon minst två grader över ansökt grad – för 4 dan ska den som rekommenderar också vara "Fellow of the Sugano Foundation"

[aikido.org.au/ literature 152521/AKA Dan Grading Prerequisites - May 2012](http://aikido.org.au/literature_152521/AKA_Dan_Grading_Prerequisites_-_May_2012)).

Såväl läger som graderingar handläggs av The Teaching Committee, TTC ([aikido.org.au/ literature 192093/AKA Constitution](http://aikido.org.au/literature_192093/AKA_Constitution)), som tillsätts av ovannämnda Sugano Foundation. De sköter också licensiering av instruktörer. Dess ordförande ska vara en shihan. Endast ledamöter i TTC kan vara examinerare i dangraderingar. Ordförande i Australiska Aikikai, tillika en av tre Trustees i Sugano Foundation, är Tony Smibert, 7 dan.

Det finns flera organisationer i Australien som har Hombu Recognition, men Australiska Aikikai är den som också är medlem i IAF.

3 Vilka fördelar respektive nackdelar finns med den svenska modellen för dangraderingar?

En jämförelse såsom ovan med andra aikidoorganisationer som utför dangraderingar visar enligt vår mening framför allt betydligt mindre av central kontroll än vad som är vanligt i omvärlden.

De som saknar Hombu Recognition kan bara dangradera via inbjuden shihan med Hombus delegation att genomföra graderingen. Där saknar organisationen så gott som allt annat inflytande än själva inbjudan av denna shihan.

Av de med Hombu Recognition finns flera organisationer som alltså har en "dispatched shihan", som i både teorin och praktiken ofta styr över graderingarna och deras utformning närmast enväldigt. Även när så inte är fallet har dessa organisationer små möjligheter att besluta i dessa frågor utan shihans medgivande.

De som har en graderingskommitté eller teknisk kommitté med godkännande från Hombu att dangradera, såsom Svenska Aikidoförbundet, använder sig ofta ändå av en lokal eller inbjuden shihan som dominerar graderingsprocessen. Även när kommittén genomför dangraderingar kollektivt är det allra oftast så att den har exklusiv rätt att göra detta, utan att klubbinstruktörer medges medverkan eller inflytande.

Vad vi känner till är det enbart i Sverige som en klubb själv kan avgöra vilka som ska vara examinerare vid en dangradering. Det är sällsynt redan att klubbar arrangerar dangraderingar över huvud taget. Mestadels dirigeras detta centralt. Det är också vad vi vet unikt för Sverige att kunna dangradera utan medverkan av någon enda kommittéledamot.

Även om graderingskommitténs tillbakadragna förslag om en kommittéledamot medverkande vid varje dangradering skulle ha genomförts, hade

det i övrigt gett ett unikt klubbinflytande över sammansättningen av examinatorer. Många aikidoförbund medger inte ens den svenska modellen av klubbarnas frihet att efter eget gottbefinnande sköta kyugraderingar med ett minimum av central reglering.

Kvalitetssäkran

Kommittén hyllar och stöder den svenska ansträngningen att decentralisera graderingsarbetet och därmed demokratisera det. Det har ett högt värde och därmed en fördel i sig.

De förbund som har en högre central kontroll av graderingarna motiverar i regel detta med att det är för att värna om kvaliteten på utfärdade grader. Detta är också ett skarpt krav från Hombu – att värna om aikidons kvalitet som en hög prioritet, för att inte säga den högsta. Likaså är det en av Hombus främsta ambitioner med den granskningsprocess som föregår Hombu Recognition. Friheten motsvaras av ett ansvar som just är månadet om kvaliteten – samt självklart att aikidon fortsätter att utövas och utvecklas i Osenseis anda.

Därför behöver vårt förbund och dess graderingskommitté begrunda om vår modell även uppfyller de kvalitetskrav som vi är skyldiga att ställa på våra dangraderingar. Det ingår i kommitténs uppgifter att efter bästa förmåga delta i att ombesörja detta. Självklart är det inte alls en uppgift som enbart åligger kommittén. I minst samma grad gäller det alla våra organ, klubbar och instruktörer. Det är ju också en målsättning som varje medlem verkar för i sin träning.

Vår erfarenhet av den svenska aikidon har tydligt bekräftat att det främsta verktyget för kvalitetssäkran är träningen som sker på klubbar och läger. Utan idog träning är kvalitetsutveckling omöjlig, vad som än beslutas i förbundets olika organ. Centrala åtgärder, såväl från kommittén som förbundsstyrelsen, bör framför allt ge stöd till denna process, exempelvis genom kurser, centralt ordnade eller sanktionerade läger, och så vidare. Dangraderingarna blir då en efterföljande måttstock på hur kvalitetsarbetet fortgår.

Men den översyn som dangraderingarna kan utgöra blir svår om det inte finns rutiner som medger den. Om det är så att graderingskommittén samlar gedigna erfarenheter och kunskaper om aikido, vilket den ska, är det rimligt att den ges möjlighet till denna översyn.

Graderingar som sker lokalt och utan löpande insyn från kommittén minskar dess förmåga till översyn i stigande grad med tiden. I förlängning innebär det t.ex. att kommittén har att rekommendera personer till högre dangrader (från 5 dan) utan

att ha sett någon enda av deras föregående graderingar. Det skulle utifrån kommitténs perspektiv bli rekommendationer i blindo.

Dessutom ser kommittén som en av sina uppgifter att dangraderingar i Aikikai ska ha en allmängiltighet, så tillvida att oavsett så kallad stil eller inriktning ska dangraderade allmänt visa den nivå i aikido deras grad anger. Också detta är svårt att uppfatta utan att kommittén inom sig har fortlöpande insyn i de dangraderingar som sker.

Den regeljustering som kommittén föreslog, om minst en kommittéledamots medverkan på varje dangradering, skulle råda bot på detta med minsta möjliga intrång i de friheter som klubbarna har att utforma sina dangraderingar.

Hierarkisk tröghet

Ovanstående är den enda tydliga nackdel kommittén kan se med den svenska modellen jämfört med andra förbunds. Det finns dock flera nackdelar med dangraderingarnas utformning som delas av samtliga förbund, oavsett vilken ordning de har inrättat.

En stor sådan nackdel, som mer eller mindre ligger i graderingars natur då de ska mäta kompetens, är den hierarkiska ordningen för detta och dess synbart näst intill ofrånkomliga tröghet.

Senioritet värderas högt i aikido och i synnerhet vad gäller graderingar. Detta är också tydligt uttryckt av Hombu, som i sina regler och anvisningar pekar på senioritet som den kanske tyngsta faktorn. Det är därför som stigande dangrader kräver stigande grad hos dem som examinerar. Man ska inte bedömas av jämlikar, utan av dem som tidigare låg på den nivån, gärna långt tidigare. Hos Hombu ingår även det höga värderandet av ålder, som genomsyrar japansk kultur och tradition. Examinatorerna ska därmed helst vara både högre graderade och äldre än de examinerade, om än undantag från det sistnämnda är ofrånkomliga.

Sålunda tenderar graderingskommittéer i förbunden att befolkas av de högst graderade med flest träningsår bakom sig. Eftersom de med tiden blir allt äldre och får allt fler träningsår bakom sig tenderar de att sitta kvar till sitt fränfalle. Så ser det ut så gott som överallt i aikidovärlden – även i hög grad hos Hombu.

Självklart kräver dangradering och i synnerhet kommittémedverkan erfarenhet och kompetens, men det kan lätt gå in absurdum. Även förnyring och förnyelse är nödvändigt för att aikidon alls ska ha en framtid.

Detta sker tydligast i klubbarna, där unga talanger får pröva vingarna som instruktörer och därmed får den erfarenhet som med tiden gör dem till högt

kompetenta seniorer. Men det behöver också ske i förbundets centrala organ, även dess graderingskommitté.

Därför har kommittén länge varit ense om behovet av nya unga ledamöter, vilka då har tid att göra de erfarenheter som leder till hög kompetens i kommittéarbetet. Samtidigt måste de vara minst 4 dan och shidoin (graderingsreglerna 2.1.3), vilket tar sin tid. Aikikais minimiålder för 4 dan är 22 år, men våra tre yngsta med 4 dan är redan på sitt trettionde levnadsår – och ingen av dem shidoin. De allra flesta är betydligt äldre än så. Förbundets yngsta shidoin är 38 år. I kommittén är två ledamöter i 40-åren och alla övriga markant äldre.

I kommittén har vi därför pratat om att hitta ledamöter till kommittén som är i 30-åren. Yngre blir av flera skäl svårare, men ska inte uteslutas.

Vi tror också att klubbarna, som är grunden för all aikido i landet, har en uppgift här. Vi hoppas att de stimulerar unga talanger till större uppgifter i klubbträningarna och uppmanar dem att bli fukushidoin respektive shidoin när deras grader medger detta. Generationsskiftet måste börja i klubbarna om det alls ska ske.

Könsfördelning

Könsfördelningen bland medlemmarna kontra den bland högre dangraderade samt i styrelser och kommittéer är snedfördelad i alla förbund vi i kommittén känner till. Så ock i Sverige, tyvärr.

Andelen kvinnliga utövare 2018 i svensk aikido var 33%. Då räknas även andra än de inom Aikikai, men siffran torde även gälla oss eftersom vi utgör en så stor del av medlemstalet. Vad gäller högre grader är det sämre ställt med den kvinnliga representationen. Det finns ingen kvinna bland de nio som erhållit 7 dan, den hittills högsta graden i svensk aikido. Av de 34 som fått 6 dan är endast fyra kvinnor (12%). Av 61 med 5 dan är nio kvinnor (15%). Det kan vi inte vara tillfreds med.

Också med könsfördelningen för dangraderade är det klubbarna som utgör förutsättningarna för en förändring. Graderingskommittén varken kan eller bör vara instrumentell där – så länge den bara utför sitt uppdrag jämställt. En garant för detta är en rimligare könsfördelning i kommittén, utan att ge avkall på kompetenskraven. De senaste åren har kommittén blott haft en kvinnlig ledamot, vilket ändrades denna vår då en kvinnlig åttonde ledamot utsågs.

4 Speglar sammansättningen av graderingskommitténs ledamöter dagens aikidolandskap?

Det är oklart vad som menas med aikidolandskap, men vi antar att det beskriver i vilken grad olika grupper representeras i graderingskommittén utefter sin storlek i svensk aikido.

Kommittén ska inte nödvändigtvis visa samma fördelning av ledamöter som olika grupper utgör i svensk aikido, men den ska inom sig ha kunskaper och erfarenheter av så stor del av svensk aikidos variationer som möjligt. Det gäller exempelvis så kallad stil eller riktning, geografisk spridning och etnisk bakgrund.

Stilar

För kommitténs uppgift som expertgrupp att hantera och bedöma dangrader är det av störst vikt att den inom sig har kunskaper om så många så kallade stilar som möjligt, för att göra sina bedömningar insiktsfullt vem som än graderas. Vår uppfattning är att kommitténs sammansättning är sådan att den har god erfarenhet av de flesta riktningar i förbundet som graderar Aikikai. Vi är inte medvetna om att det är någon riktning som vi saknar erforderliga kunskaper om.

Det ska också sägas att ledamöterna i kommittén inte ska se sig som representanter för sin riktning. Det krävs av dem att ha god kännedom om hur aikido ser ut utanför denna, och arbeta med ett inkluderande syfte. För ledamöterna ska varje riktning eller stil vara likvärdig. Kommittén ska respektera alla sätt som aikido tränas på. Det underlättas förstås av att den inom sig har så bred erfarenhet av svensk aikido som möjligt.

Geografisk spridning

Det är ett känt fenomen i så gott som samtliga organisationer av nationell omfattning att stockholmare är överrepresenterade i förhållande till deras andel av folkmängden, och att verksamheten geografiskt tenderar att hamna i Stockholm. Det må vara funktionellt och ofta ekonomiskt, men utgör ändå ett problem och leder lätt till bristande förståelse för omständigheter i resten av landet.

RF har länge haft en strävan efter vad man kallar ett rundare idrottssverige, där olika delar av landet ska ges bättre möjligheter att få sin situation belyst och hanterad. Aikidoförbundet har många år haft liknande strävan, exempelvis genom att Sverigelägre genomförs i olika landsändar, att förbundsstyrelsmöten sker på olika orter och att bidrag ges till klubbar för att skicka sina ombud till årsstämman. Ändå är det tveklöst så att Stockholm är överrepresenterat i förbundssammanhang.

Det gäller även graderingskommittén, där fem av dess åtta ledamöter bor i Stockholmsområdet. Det är inte idealt, men finner delvis sin förklaring i att regionen har en större andel av aikidoutövare än dess proportion av befolkningen som helhet, och dessutom en längre aikidohistoria än någon annan plats i landet. Ändå är det förstås föga idealt att så många som en majoritet av ledamöterna är hemmahöriga i denna del av Sverige.

Det ska ändå påpekas att inom kommittén finns god erfarenhet av hur aikidon ser ut i stora delar av landet, genom det utbyte som ledamöterna har haft med en mycket stor andel av klubbarna i landet under många år. För kommitténs specifika uppgifter är detta betryggande, men det är inte säkert att denna breda erfarenhet i samma grad kommer att gälla framtida ledamöter, eller ens att befintliga medlemmar behåller en lika god insyn i olika landsändars aikido genom åren.

Därför bör det vara en strävan att kommitténs sammansättning framöver får en bredare geografisk spridning.

Etnisk bakgrund

Behovet av erfarenhet av olika etnisk bakgrund underskattas ofta i sådana sammanhang som expertkommittéer, men gäller självklart även där. Saknas denna erfarenhet helt i kommittén är det risk för att flera perspektiv saknas i arbetet.

Graderingskommittén har idag ingen invandrare eller ens någon med annan etnisk härkomst än svensk. Det är olyckligt och bör åtgärdas. Tyvärr är det en bild av svensk aikido i stort. Vi har förstås många medlemmar med utländsk härkomst i våra klubbar, men det är än så länge få av dem som nått högre danrader.

Kommittén bör vara vaken på detta när man letar kommande ledamöter, men det är framför allt i klubbarna detta blir löst genom att medlemmar med utländsk härkomst stimuleras att gradera sig och bli instruktörer. Vi tror att detta kommer att förändras med tiden, att det redan har börjat, men processen får gärna påskyndas på de sätt som är möjliga.

Kön och sexualitet

Vad gäller kön har detta behandlats ovan men förtjänar att upprepas: kommittén bör eftersträva en andel kvinnliga ledamöter som allraminst motsvarar fördelningen bland medlemmarna. Det förutsätter att kvinnor i samma proportion når högre danrader och är verksamma som instruktörer i klubbarna.

Vi bör också begrunda HBTQ-perspektivet. Vi har intrycket att svensk aikido är i hög grad befriad från fördomar inom detta område, men det betyder inte att

sexuell läggning saknar roll i hur välkomnade människor känner sig till vår verksamhet och i hur hög grad de kan delta likvärdigt i den.

Graderingskommittén må ha få instrument för att agera, men den bör ha medvetenhet om detta perspektiv.

Ålder

Vad gäller åldrar har också detta behandlats ovan. Det är inte principiellt nödvändigt, kanske inte ens funktionellt, att kommittén ska ha samma åldersfördelning som medlemmarna i förbundet. Då borde ju flera vara barn. Även bland vuxna kräver som sagt kommittéarbetet en erfarenhet som oftast innebär en högre ålder.

Såväl sunt förnuft som RF:s direktiv och FN:s barnkonvention påpekar nödvändigheten av hänsyn till barns behov i verksamheten. Sålunda har kommittén utarbetat ett särskilt system för barngradering, som det står klubbarna fritt att använda.

Annars har kommittén inga som helst invändningar mot att barn inte alls graderas, om klubbar föredrar detta. Exempelvis förekommer det att barnen i stället vid terminsavslutning har en liten uppvisning och allihop får diplom för att ha fullgjort terminens träning.

I fråga om tränande som har nått en hög ålder ska självklart hänsyn till detta visas även vid graderingar. Olika åldrar har olika fysiska förutsättningar och såväl träning som gradering i aikido medger anpassning efter detta.

Religioner och seder

Ett ytterliga perspektiv är vad olika religioner och seder innebär för aikidoträning och gradering. Det är inte realistiskt att kommittén inom sig har representanter för alla dessa grupper, som ofta skiljer sig betydligt åt, men den bör vara varse frågornas komplexitet och de avvägningar som kan behöva göras – eller inte kan.

Idrottsrörelsens principiella ståndpunkt är att tillmötegå dylika och andra skillnader i behov och förutsättningar så långt det är möjligt. Aikidon bör i många fall kunna anpassas så att dessa grupper också kan inkluderas, medan det i andra fall svårligen låter sig göras. Det är inte alltid lätta frågor att lösa.

Som exempel kan nämnas hur påbjuden klädsel i vissa seder må avvika från aikidons klädsel, att det finns religiösa grupper som reserverar bugningen för sina ritualer, eller att det i en del traditioner finns restriktioner mot fysisk kontakt mellan könen.

Vad gäller klädsel har aikidon liksom alla kampkonster en säkerhetsaspekt att förhålla sig till, som svårligen kan negligeras. Den traditionella japanska bugningen kan individuellt ersättas med andra uttryck för respekt, men det kan näppeligen begäras att det sedvanliga Osenseiporträttet på shomenplats i dojon avlägsnas för att några kan uppfatta det som hädiskt – speciellt som det skulle grunda sig på en missuppfattning av porträttets betydelse. När det gäller fysisk kontakt är detta en förutsättning för aikidoträningen, och sedan Osenseis dagar har män och kvinnor tränat tillsammans på lika villkor i aikido. Det kan inte begäras att aikidon skulle frångå detta.

Det är inte graderingskommitténs uppgift att lösa alla dessa frågor, som normalt hanteras av förbundet som helhet och framför allt av klubbarna själva. Dock måste kommittén ha tillräcklig förståelse för dessa omständigheter för att i sitt arbete med graderingar göra rimliga anpassningar och hänsynstaganden.

Funktionshinder

Det finns många exempel på hur aikido med vissa anpassningar kan tränas av människor med olika funktionshinder. Ett känt exempel är Iyasaka Aikidoklubbs träning för strokepatienter. Likaså finns exempel i aikidons värld på tränande som är rullstolsbundna eller blinda. Dessa initiativ och anpassningar görs på klubbnivå och hör naturligt hemma där.

Även vid graderingar ska nödvändig hänsyn tas till sådana omständigheter och graderingskommittén bör ha denna förståelse. Kommittén saknar idag ledamöter med dylika funktionshinder men ser inga som helst hinder för att det kan ändra sig i framtiden. Det är önskvärt, eftersom många av de erfarenheter som funktionshindrade gör kan vara svåra för andra att uppfatta – förmodligen också en del perspektiv som inte alls uteslutande gäller funktionshindrade.

Öppen mångfald

SB&K har i en skrift sammanställt mångfaldsperspektivet på verksamheten. Där behandlas många av dessa frågeställningar, samt de krav som diskrimineringslagarna ställer på all publik verksamhet, även inom idrottsrörelsen. Den finns att beställa i tryckt form från förbundskansliet och att ladda ner som PDF från SB&K:s hemsida (budokampsport.se/wp-content/uploads/2016/12/Oppen-mangfald.pdf).

5 Är sammansättningen genomlyst utifrån ett genusperspektiv och geografisk spridning?

Dessa frågeställningar har behandlats ovan. Vad gäller kön se 3: *Könsfördelning* samt 4: *Kön och sexualitet*. För geografisk spridning se 4: *Geografisk spridning*. Dock verkar frågeställningen här gälla ej blott fördelningen av kommittéledamöter, utan även kommitténs kunskaper om dessa perspektiv. De kan förstås finnas även där fördelningen av ledamöterna inte motsvarar den hos förbundets medlemmar.

Strängt taget har kommittén inom sig förutsättningarna för goda insikter om genusperspektivet när den som nu har båda könen representerade (i den snävaste meningen av genus), och om det geografiska perspektivet när som nu fler orter än Stockholm är representerade. Med det ska vi inte låta oss nöjas. Som ovan sagt är det angeläget att kommittén får en rimligare fördelning av ledamöter sett både till kön och till geografisk hemvist.

Det är inte nog. Fler grupper och perspektiv i aikidosverige diskuteras i svaret på fråga 4 ovan, såsom etnisk bakgrund, funktionshinder, samt så kallade stilar.

Det ställer sig nog omöjligt för en kommitté som inte har ett stort antal ledamöter att tillfredsställa alla dessa önskemål. Snarare torde det handla om att inte råka helt försumma några av dessa gruppers perspektiv. Kommittén ska vara lyhörd för behov och önskemål även hos grupper som inte är representerade i dess sammansättning. Det är ingen omöjlighet men kräver att kommittén aktivt söker de kunskaper den själv må sakna.

6 Flertalet ledamöter har medverkat väldigt länge i graderingskommittén, hur ser det svenska generationsskiftet ut?

Detta har diskuterats ovan i avsnittet 3: *Hierarkisk tröghet*. Senioritet är en viktig faktor i aikido, som i all budo, och graderingar förutsätter att bedömning görs av personer med högre grad än de som ska bedömas. Eftersom graderingskommittén har att hantera även höga dangrader blir det märkligt och svårhanterligt om den inte alls har ledamöter med de högsta graderna som hittills nåtts i vårt förbund.

Vi har uppfattningen att Hombu Dojo förväntar sig att de högst graderade ska ingå i graderingskommittén. Vi har också det tydliga intrycket att det även är vad merdelen av våra medlemmar önskar. Men det betyder inte att samtliga högst graderade måste ingå i kommittén, eller att senioritet är en förutsättning för medlemskapet i den.

Därför har kommittén genom åren medverkat till att utövare har upptagits

som ledamöter, även när det funnits andra av såväl högre senioritet som dangrad i aikidosverige. Kommittén ser det som fortsatt angeläget, just för att ombesörja generationsskiftet, och har fått stöd för detta hos förbundsstyrelsen. Det är heller inget i graderingsreglerna som förhindrar detta.

Kommittén har idag fem ledamöter med 7 dan, varav två erhöll denna grad detta år (totalt har förbundet åtta nu levande personer med 7 dan). Två ledamöter är 6 dan och en 4 dan. Samtliga nu levande shihan i förbundet är ledamöter i kommittén. Två ledamöter är födda på 1940-talet, två på 1950-talet, två på 1960-talet och två på 1970-talet.

När det gäller de högre graderna tar ett generationsskifte av nödvändighet tid, eftersom minimitider föreligger i Hombu Dojos regelverk mellan dem. Mellan 5 och 6 dan är den av Hombu fastställda minimitiden sex år, till 7 dan är det så mycket som tolv år och till 8 dan minimum 15 år. För de två sistnämnda förbehåller sig Hombu rätten att ensamt fatta beslutet. Dessutom är minimitid inget som ska tillämpas generellt, utan blott undantagsvis. Betydligt längre tid mellan dessa grader är vanligt förekommande. Hombu kräver på alla rekommendationsgrader (5 dan och upp) att kommittén skriftligen motiverar graden individuellt för varje person.

Man sitter inte nödvändigtvis på livstid i graderingskommittén. Dess sammansättning fastställs varje år av förbundsstyrelsen, i regel på dess konstituerande möte efter årsstämman. Dessutom kan kommitténs sammansättning förändras under verksamhetsåret, vilket också har skett då och då genom kommitténs historia.

Det går normalt till så att kommittén föreslår en kandidat som förbundsstyrelsen yttrar bifall eller avslag till, innan kandidaten tillfrågas. Om kandidaten accepterar fattar förbundsstyrelsen det slutgiltiga beslutet. Det har hänt att en kandidat har avböjt, det har också hänt flera gånger att en ledamot har lämnat kommittén. Den senaste ändringen av kommitténs sammansättning var när Åsa Bergström detta år utsågs, dessförinnan när Leif Sunje utsågs år 2013.

Som redan sagts är kommittén angelägen om att få yngre ledamöter för att möta generationsskiftet och säkra kommitténs framtid. Samtidigt är det viktigt för att kommittén ska ha kompetens och auktoritet i utförandet av sina uppgifter att den har ett markant inslag av senioritet och höga grader. Arbetet kräver kontinuitet, såväl för att bära med sig kompetensen på en trovärdig nivå och för att bevara ett förtroende hos Hombu Dojo, på vars godkännande vår graderingsrätt vilar.

Det är styrelsen och inte kommittén som utser dess ledamöter och därför kan agera om den anser att läget kräver detta, exempelvis om den anser att det är akut att

åtgärda generationsskiftet. Då finns det två sätt att skynda på processen: att några befintliga ledamöter lämnar kommittén, eller att den utökas med fler ledamöter.

Ledamöter kommer med tiden att lämna kommittén naturligt, och hur fort det sker går inte att sja om – bara att det sker. Om det visar sig otillräckligt för generationsskiftet är det exempelvis tänkbart att införa en övre tidsgräns för ledamöter – antingen baserad på ålder eller på år i kommittén. Det skulle kräva ändringar av graderingsreglerna, vilket förstås är fullt möjligt.

Alternativt kan kommittén utökas. Den får idag bestå av 5 - 8 ledamöter (graderingsreglerna 2.1.3), men den övre gränsen skulle kunna utökas.

Kommitténs uppfattning är att dess uppgifter kräver antingen mångårig erfarenhet av frågorna eller en lång inskolningstid i kommittéarbetet – helst bådaddera. Därför ser den att förnyringen gärna får ske med personer som inte är äldre än i 40-åren, även så unga som i 30-åren. Men det får inte ske på bekostnad av övriga hänsyn som bör gälla för sammansättningen av kommittéledamöter, diskuterade ovan.

Därför är det kommitténs erfarenhet att vi bör vara nogsamma och tålmodiga med förändringar av kommitténs sammansättning, varför genomförandet av generationsväxlingen bör ske stegvis i stället för abrupt. Vi ser inte att dagssituationen är krisartad, eftersom kommittén har ledamöter som kan förväntas bevara kompetensen och kontinuiteten många år fram.

Vi ser ändå inget hinder för att utöka antalet ledamöter, som ett sätt att ge plats för yngre ledamöter att med god tid på sig växa in i arbetet. Exempelvis kunde det maximala antalet utökas från åtta till tio ledamöter, primärt i avsikt att inkludera yngre.

7 Hur stärker och kvalitetssäkrar vi vår gemensamma shido-utbildning?

Det sker ett fortlöpande utvecklingsarbete med fukushido- och shido-kursen, baserat på erfarenheterna från varje hållen kurs, där både kommittén och Aikidoförbundets utbildningsansvariga är involverade. Även utbildningsmaterialet revideras löpande och har under de år kursen hållits genomgått omfattande förändringar.

Det främsta instrumentet för kvalitetssäkringen är utvärderingar och andra erfarenheter av genomförda kurser, där såväl deltagarnas som kursledarnas synpunkter tillvaratas. Kommittén begrundar även de erfarenheter som görs vid genomförandet av dangraderingar, både med tanke på själva examinationen och de

administrativa rutinerna som därtill hör. Eventuella brister, oklarheter och missförstånd får inverkan på hur kursen framgent utformas.

Kommittén arbetar även med idén om ett nätverk för shidoin, där bland annat kompletterande kunskaper och ny information kan delges våra shidoin.

Det är kommitténs uppfattning att kursen ska ses som ett steg i kompetenshöjningen av shidoin, att följas av flera – såsom exempelvis den planerade shidointräffen att hållas i september detta år. Det är inte enbart fråga om utbildning i ordets strikta betydelse, utan också fortlöpande meningsutbyten där shidoin ska kunna komma till tals och förmedla sina erfarenheter.

8 Hur ser den formella kommunikationen ut med stiftelsen Aikikai?

I enlighet med önskemål från Stiftelsen Aikikai/Hombu dojo och Aikidoförbundets rutiner sker kommunikation rörande graderingar med kommittén, medan övriga frågor kommuniceras med Aikidoförbundets styrelse. Mestadels sker kommunikationen via epost, riktad till den person på Hombu som handhar svenska frågor.

Vad gäller förfrågningar om utnämning till 7 och 8 dan vill Hombu ha dessa konfirmerade av Aikidoförbundets styrelse via dess ordförande. Detsamma gäller utnämning till shihan. Den svenska rutinen är att kommittén gör en rekommendation eller förfrågan som i meddelande till Hombu signeras av både en kommittéledamot och förbundets ordförande.

Förutom rutinmässig kommunikation med Hombu via epost är det vanligt att såväl kommittéledamöter som styrelseordföranden muntligt dryftar den svenska situationen med Hombupersonal vid besök där. Det görs då i samförstånd med kommittén och styrelsen, för att vi i förbundet ska ha en klar bild av vad Hombu informerats och informerar om.

Hombu har en noga ordning för sin kommunikation med förbund runt om i världen, där det svenska förbundet genom sin långa historia med Hombu har vunnit dess förtroende. Exempelvis har några ledamöter i kommittén varit välbekanta för Hombu i flera decennier, vilket har gjort kommunikationen med Hombu smidig och Hombus attityd alltmer tillmötesgående.

Hombu har dock moderniserats i den meningen att de i allt högre utsträckning förlitar sig på förbundens demokratiska strukturer i stället för blott personliga förbindelser, som förr var näranog allenarådande. Hombu signalerar fortfarande mycket tydligt att de önskar bekanta sig med nya aktörer, vare sig det är

fråga om nya förtroendevalda i välkända förbund eller ledare i förbund som ännu inte har en etablerad relation med Hombu. Men de är medvetna om att personförändringar är en del av vardagen i demokratiska förbund, så de accepterar när så sker – även om de också önskar vara införstådda med anledningen, i synnerhet om ändringen är betydande.

9 Frågan om ersättning för ledamöter i examinations- och graderingskommitté.

Graderingskommitténs ledamöter ersätts för resa och logi i samband med sina sammanträden och andra officiella evenemang där de förväntas delta. Inget traktamente utgår, ej heller något arvode.

Eventuella beslut om ändringar av dessa ersättningar fattas av Aikidoförbundets styrelse. Oss veterligen föreligger inget sådant förslag.

När ledamöter deltar som examinatorer vid dangraderingar är det arrangörerna av dessa som kommer överens med ledamöterna individuellt om eventuella ersättningar. Sammalunda med examinatorer utanför kommittén. Det föreligger inget särskilt arvode för att examinera vid dangradering, däremot kan instruktörsarvode förekomma vid träningsläger i samband med graderingen, vilket är det vanliga.

Medlemstal och dangraderingar fördelade på kön, från Svenska Aikidoförbundets verksamhetsberättelse för 2018

Antalet medlemmar under respektive verksamhetsår

	Medlemmar totalt	Andel kvinnor		Andel flickor		Andel män		Andel pojkar	
2009	5045	31 %				69 %			
2010	4717	31 %				69 %			
2011	4371	555	13 %	728	17 %	1523	35 %	1565	36 %
2012	4312	549	13 %	750	17 %	1412	33 %	1601	37 %
2013	4279	537	12 %	723	18 %	1291	33 %	1358	35 %
2014	3909	520	14 %	783	18 %	1376	32 %	1600	38 %
2015	4108	562	14 %	805	20 %	1279	31 %	1462	35 %
2016	3921	541	14 %	799	20 %	1320	34 %	1261	32 %
2017	3774	481	13 %	733	20 %	1263	33 %	1297	34 %
2018	3743	561	14 %	720	19 %	1279	34 %	1228	33 %

Utfärdade dangrader per verksamhetsår

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Utfärdade dangrader totalt	74	70	79	70	111	77	69	68	52	70
Utfärdade 1-2 dan	48	51	47	41	79	55	39	35	36	47
Utfärdade 3-4 dan	18	17	23	13	26	17	18	25	12	13
Utfärdade 5-7 dan	8	2	9	16	6	5	12	8	4	10

Procentuell andel dangrader utfärdade till kvinnor per verksamhetsår

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Andel kvinnor totalt	20 %	20 %	23 %	17 %	26 %	21 %	28 %	19 %	35 %	29 %
Andel kvinnor 1-2 dan	18 %	21 %	30 %	24 %	30 %	24 %	28 %	11 %	36 %	30 %
Andel kvinnor 3-4 dan	16 %	11 %	13 %	8 %	19 %	18 %	11 %	24 %	33 %	46 %
Andel kvinnor 5-7 dan	0 %	50 %	11 %	6 %	0 %	0 %	17 %	38 %	25 %	0 %